

Raadsvoorstel

Onderwerp: Verordening Nadeelcompensatie gemeente Het Hogeland
Datum: 20 september 2023
Agendapunt: 8
Behandeling: Ter bespreking in het raadsoverleg
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Christine Groenewolt c.groenewolt@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.061653

1. Samenvatting

De gemeente Het Hogeland kan rechtmatig handelen en toch schade veroorzaken. Dit kan door bijvoorbeeld het verlenen van een omgevingsvergunning, het inperken van rechten of door neveneffecten die ontstaan door werkzaamheden, zoals bij werkzaamheden aan de weg, waardoor een bedrijf (tijdelijk) onbereikbaar is en inkomsten misloopt. Het gaat hierbij dus om schade die veroorzaakt wordt door rechtmatige besluiten en om schade die voortvloeit uit rechtmatige feitelijke handelingen.

Onder de Wet ruimtelijke ordening kenden we al het instrument van de planschade. Bij planschade gaat het om inkomensderving of vermindering van de waarde van een onroerende zaak als gevolg van een planologische maatregel. Dat is in dit geval een rechtmatig besluit. Als daarvan sprake is kunnen inwoners van Het Hogeland om planschade verzoeken.

Onder de Omgevingswet wordt niet meer gesproken van planschade, maar schadevergoeding kan wel nog steeds worden gevraagd. Daarvoor treden twee nieuwe wettelijke regelingen in werking: de nadeelcompensatieregeling in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de nadeelcompensatieregeling in de Omgevingswet.

De nadeelcompensatieregeling in de Awb gaat over rechtmatig handelen en de nadeelcompensatieregeling in de Omgevingswet gaat over nadeelcompensatie bij een omgevingsvergunning of een regel in het omgevingsplan. Dit laatste komt in de plaats van de planschaderegeling uit de Wet ruimtelijke ordening.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

De Verordening nadeelcompensatie gemeente Het Hogeland vast te stellen.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

De gemeente Het Hogeland kan rechtmatig handelen en toch schade veroorzaken. Dit kan door bijvoorbeeld het verlenen van een omgevingsvergunning, het inperken van rechten of door neveneffecten die ontstaan door werkzaamheden. Het gaat hierbij om schade die veroorzaakt wordt door rechtmatige besluiten en om schade die voortvloeit uit rechtmatige feitelijke handelingen, zoals bij het verlenen van omgevingsvergunningen en bij werkzaamheden aan de weg, waardoor een bedrijf (tijdelijk) onbereikbaar is en inkomsten misloopt.

Hierbij dient de kanttekening te worden gemaakt dat de gemeente niet verplicht is om iedere schade die zij in de rechtmatige uitoefening van haar publieke taken veroorzaakt, (in zijn geheel) te vergoeden. Dat overheidsingrijpen voor sommige inwoners en ondernemingen nadelige gevolgen kan hebben, is namelijk onvermijdelijk. Tot op zekere hoogte moeten deze gevolgen dus worden geaccepteerd. Dat wordt ook wel het normaal maatschappelijk risico genoemd.

Maar inwoners die schade lijden door een rechtmatig besluit van de gemeente of door het feitelijk handelen, kunnen dus in beginsel om een schadevergoeding vragen. Met de komst van de Omgevingswet, komen er twee nieuwe schaderegelingen op basis waarvan die schadevergoeding kan worden gevraagd.

Er wordt een nadeelcompensatieregeling in titel 4.5 van de Awb opgenomen. Deze regeling gaat over nadeelcompensatie bij rechtmatig handelen. Daarnaast wordt er in de Omgevingswet een afdeling opgenomen die gaat over nadeelcompensatie bij een omgevingsvergunning of een regel in een omgevingsplan. Dit zal worden opgenomen in titel 15.1 van de Omgevingswet. De nadeelcompensatieregeling in de Omgevingswet sluit aan op de nadeelcompensatieregeling in de Awb.

De term planschade komt te vervallen en keert terug onder de overkoepelende term Nadeelcompensatie. Nadeelcompensatie is dus breder dan planschade. Onder het huidige planschaderecht is het mogelijk om binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van bijvoorbeeld een bestemmingsplan een verzoek om planschade in te dienen. Omdat bestemmingsplannen nog tot vlak voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen worden vastgesteld kunnen er ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet “planschadeverzoeken oude stijl” ingediend worden. De wijze waarop planschadeverzoeken oude stijl kunnen worden ingediend is geregeld in het overgangsrecht (namelijk in de Invoeringswet Omgevingswet). Daarom zal de huidige verordening niet worden ingetrokken.

3.2 Bevoegdheid raad

De bevoegdheid tot vaststelling van de verordening vloeit voort uit het bepaalde in de artikelen 108 en 149 van de Gemeentewet, titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht en afdeling 15.1 van de Omgevingswet. De uitvoering van de verzoeken om nadeelcompensatie ligt overigens bij het college.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Afdeling 15.1 Omgevingswet en titel 4.5 Algemene wet bestuursrecht

3.4 Historische context

Zie hiervoor.

4. Beoogd resultaat (of effect)

Door het vaststellen van de Verordening nadeelcompensatie gemeente Het Hogeland zijn de procedurele aspecten rondom verzoeken om nadeelcompensatie geborgd, in aanvulling op hetgeen wettelijk over nadeelcompensatie zal worden geregeld in de Omgevingswet en de Awb.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

De belangrijkste redenen om akkoord te gaan met de invoering en vaststelling van deze verordening zijn:

1. de verordening heeft een aanvullende werking op de (nieuwe) wettelijke nadeelcompensatieregeling in de Awb en de Omgevingswet, wat betreft procedurele aspecten. Daarbij is het niet mogelijk om zonder de verordening een recht te heffen voor het in behandeling nemen van verzoeken om nadeelcompensatie en om een adviescommissie in te stellen die kan adviseren over de ingediende verzoeken om nadeelcompensatie.
2. met de vaststelling van deze verordening Nadeelcompensatie zorgen we voor een continuering van het “schadevergoedingsbeleid” in de gemeente. In Het Hogeland

wordt momenteel schade vergoed op basis van de huidige Awb en de Wet ruimtelijke ordening. Wanneer de Omgevingswet en titel 4.5 van de Awb in werking treedt, is het nodig een verordening te hebben die daarop aansluit. En dat doet de voorliggende verordening.

5.2 Risico's

De verordening legt de (gemeentelijke) procedurele aspecten vast over verzoeken om nadeelcompensatie. Zonder de verordening zijn die aspecten niet duidelijk (zoals het moeten gebruik maken van een aanvraagformulier, de wijze waarop een adviescommissie ingeschakeld kan worden etc.). Daarnaast kan er zonder de vaststelling van de verordening geen recht worden geheven voor het in behandeling nemen van verzoeken om nadeelcompensatie. Ook kan er geen adviescommissie worden ingesteld.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

De vaststelling van deze verordening heeft geen financiële consequenties.

7. Inbreng belanghebbenden

Dit voorstel is afgestemd met collega's van Juridische Zaken en Economische Zaken.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

De uitvoering van de verzoeken om nadeelcompensatie ligt bij het college.

8.2 Tijdsplan

Na invoering van de Omgevingswet treedt de Verordening Nadeelcompensatie in werking. Besluitvorming dient plaats te vinden voor 1 januari 2024. Dat is de beoogde invoeringsdatum van de Omgevingswet.

8.3 Communicatie

De bekendmaking van de verordening vindt, na vaststelling van de verordening door gemeenteraad, plaats in het gemeenteblad (officielebekendmakingen.nl).

Op het moment dat de Omgevingswet en de nieuwe wettelijke nadeelcompensatieregeling in de Awb in werking treden, volgt er een publicatie op de gemeentelijke website met informatie over nadeelcompensatie, het indienen van aanvragen en verdere informatie dat relevant is voor onze inwoners en bedrijven.

8.4 Evaluatie

N.v.t.

Bijlage(n):

1. Verordening nadeelcompensatie Het Hogeland;
2. Toelichting Verordening nadeelcompensatie gemeente Het Hogeland;
3. Modelverordening VNG Verordening nadeelcompensatie (nieuw model, versie mei 2022);
4. VNG Bijlage gemeentelijke praktijk nadeelcompensatie.

Winsum, 26 juli 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding